

Kapitel 3

Psykiatriska Gulag-läger i Alaska

"I praktiken innebär detta ett totalt ointetgörande av alla konstitutionella aspekter som återfinnes i den federala konstitutionen för beskyddandet av individen. Det är polisstaten i arbete som bäst."

- Domare Joseph Call, USA

Under tiden västvärlden förfasade sig över den sovjetiska psykiatri, var den amerikanska psykiatri en hårsman från att göra en avsevärd del av Alaska till ett mentalt fångläger. Ungefär som Gulag-lägren i Sibirien fast i mycket större skala.

USA:s köp av Alaska ansågs av många amerikaner som helt värdelöst. Även om guld-ruschen i slutet på 1800-talet lockade dit många lycksökare, så var det inte förrän långt in på 1900-talet som man kom underfund med vilka oerhört rika energi- och mineraltillgångar som fanns att tillgå. Under 1950-talet började oljebolagen, och då främst Rockefellerägda Standard Oil, att intressera sig för de rika oljefyndigheterna. Men detta gigantiska projekt krävde en omfattande, lågavlönad arbetskraft för att kunna bära sig. Vinst kunde endast uppnås med total kontroll av både arbetskraft och naturtillgångar. Det största hindret var dock urinnevånarnas - eskimåernas - krav på rättigheter för tillgångarna.

1954 började en samordnad ansträngning att krossa dessa krav på land- och naturtillgångar. Det skedde i koordination med dåvarande Alaska-guvernören Frank Heintzelman, en nyckelman inom Alaskas lagstiftning, tillsammans med USA:s inrikesdepartement. På nationell nivå användes en annan taktik. Dåvarande undersekreteraren för USA:s hälso-, utbildnings- och socialdepartement, Nelson A. Rockefeller, slussade igenom ett lagförslag i Kongressen.¹ Under den förskönande titeln: "Omsorg och behandling av mentalt sjuka i Alaska", avsåg man att anskaffa ett landområde på en halv million acre (ca 250 000 ha) i det frusna Alaska för att etablera läger för behandling av "mentalt sjuka". 12,5 miljoner dollar begärdes för detta projekt.

Alaskaguvernören Frank Heintzelman skulle bemyndigas oinskränkt makt att beordra, kvarhålla och skriva in vilken medborgare som helst i Alaska såväl som i USA till dessa "mentalinstitutioner". Han skulle också få full auktoritet att förhandla och göra avtal med vilket sjukhus som helst i USA för att forsla upp mentalsjuka i övriga USA till dessa läger. I en "nödsituation" skulle, enligt denna lag, varje tjänsteman inom hälso- och socialtjänsten samt polis kunna gripa och överlämna en person till en av dessa institutioner utan läkarintyg. En legitimerad läkare, hälsovårdsmyndighet, guvernören eller annan berörd part skulle kunna begära tvångsintagning med ett muntligt intygande från en läkare att han undersökt personen och funnit honom "mentalsjuk". Om personen ifråga skulle vägra att låta sig undersökas, så räckte det med ett skriftligt intyg om detta, och tvångsintagningen var ett faktum.

Allt detta hade föregåtts av vad som skulle återspegla psykiatriens sanna intention: "The Draft Act" från 1952 ("Intagningslagen"). Varje delstat kunde nu bestämma över sin egen sinnessjuklag. Nu togs begreppet "vansinnig" (insane) bort ur lagen och ersattes med "mentalt sjuk", "skadad mental hälsa" eller "inkompetent". Personer som inkluderades under dessa kategorier var "psykopater, kroniska alkoholister eller medlemmar i speciella grupper..."² The Draft Act krävde att sådana personer skrevs in på mentalsjukhus, utan domstolsbeslut och utan att personen informerats om att han befunnits vara mentalt störd eller ens att hans fall diskuterats. Enligt The Draft Act så fanns det många som kunde begära en persons intagning

på mentalsjukhus: ”en vän, anhörig, maka eller make, övervakare eller socialarbetare eller chefen för en institution...”³ Man skulle faktiskt kunna jämföra det med regelrätt frihetsberövande eller kidnappning. Personen som blev intagen hade inga som helst rättigheter. Istället var det upp till personen att bevisa att han eller hon ej var mentalt sjuk - inför samma människor som spärrat in honom, fast nu förmodligen nerdrogad till oigenkännlighet, eller med minnesförlust efter elchocker, om psykiatrikern ansett detta nödvändigt och tillrädligt.⁴

En av de första lagarna som formades efter denna Draft Act var Alaska Mental Health Act från 1954. I dess mest omfattande betydelse så skulle i princip vilken statlig instans i USA som helst - i och utanför Alaska - vara i stånd att beröva amerikanska medborgare deras mänskliga rättigheter. Om en medborgare blev beordrad till psykiatrisk undersökning, men inte kunde betala för det, så skulle en statlig instans kunna gå in och täcka kostnaderna. Det var inte så filantropiskt som det lät därför att samtidigt, utan vidare förhör, skulle det kunna få personen inlagd på mentalsjukhus i delstaten. Därifrån skulle han senare kunna transporteras till ett psykiatriskt sjukhus, med anknytning till denna statliga instans. Enligt denna lag skulle ”föreståndaren på varje sjukhus eller institution som förvaltas av en sådan statlig instans få samma befogenheter som guvernören i Alaska, angående kvarhållandet, förvaringen, förflyttandet och den villkorliga frigivningen eller utskrivandet av ’patienten’.”

Lagen som kom att kallas ”Sibirienlagen” (Siberia Bill) blev alltså uppbackad av dåvarande undersekreteraren för USA:s hälso-, utbildnings- och socialdepartement: Nelson A. Rockefeller och hade förberetts av psykiatriker. Sibirienlagen antogs av representanthuset i kongressen den 18 januari 1956, efter en mycket het debatt. Samtidigt ökades landytan för de mentala institutionerna till en miljon acres (500 000 hektar). Efter mycket kraftiga protester från vissa av USA:s medborgarrättsgrupper,⁵ som oroade sig över lagens potentiella inskränkningar på deras mänskliga rättigheter, stoppades den i senaten. Den lag som till slut antogs, uteslöt dock alla delar om tvångsintagning och ”behandling”. Landarealen och pengarna godkändes dock.

Lagen skulle senare ogiltigförklaras av Högsta Domstolen i Missouri. All lagstiftning gällande mental hälsa inriktades efter The Draft Act. Men då Högsta Domstolen i Missouri fann att The Draft Act stod i konflikt med konstitutionen (grundlagen) så följde att den måste stå i konflikt med konstitutionen i alla delstater. Ingen lag som baserades på The Draft Act kunde således följa konstitutionen.

Domare Joseph Call från Kalifornien fördömde lagen med följande ord:

”I praktiken innebär detta ett totalt oimtetgörande av alla konstitutionella aspekter som återfinnes i den federala konstitutionen för beskyddandet av individen. Det är polisstaten i arbete som bäst.”⁶

Detta var första gången psykiatrin skulle få känna av anti-psykiatrirörelsens krafter. Men varför skulle det behövas sådana ofantliga områden och finanser för etableringen av dessa mentala institutioner i Alaska - ett område som hade mer renar än invånare? 1956 fanns det 128 643 invånare, av vilka cirka en fjärdedel var eskimåer. Landytan som anslogs var tillräcklig för att hysa åtminstone fem gånger den totala befolkningen i hela Alaska. Sammanlagt hade man vid denna tid 325 mentalpatienter. När man granskar bakgrunden till Sibirienlagen så ser man att de övervägande intressena av oljeutvinningen före och under Sibirienlagen låg hos de Rockefellerägda oljebolagen. Sibirienlagen skulle lösa två huvudsakliga problem:

- 1) Den skulle lösa eskimåernas krav på land- och energitillgångarna, vilka utgjorde ett stort hinder; och
- 2) Den skulle möjliggöra omhändertagandet av, bokstavligt talat, tusentals ”mentalsjuka” i Alaska såväl som USA - en källa till billig arbetskraft.

De bistra motiven bakom denna lag framträdde allt tydligare vid granskningen av två andra länder där Rockefellerns makt och inflytande var i stånd att manipulera regeringsbeslut samt förvränga mänskliga rättigheter till att passa egna syften.

Som vi sett i första boken så ingick Rockefellerägda Standard Oil ett kontrakt med tyska IG Farben 1930 för att producera bl a syntetiskt gummi. En kartell formades som skulle fortbestå genom hela andra världskriget och som opererade emot de allierades intressen, för att inte tala om mänskliga rättigheter i största allmänhet. Under tiden Standard Oil producerade syntetiskt gummi i USA som en del av överenskommelsen, så använde sig den tyska fabriken av arbetskraft från koncentrationslägren Monowitz och Auschwitz för att producera samma produkt. Standard Oil-IG Farben-kartellen monopoliserade produktionen av syntetgummi under kriget vilket hindrade andra fabrikanter från att producera detta viktiga ämne. Judarna var en källa till billig arbetskraft för tyskarna. I ögonen på en slavägare så har en slav inga rättigheter, de behöver ingen försäkring, medicinsk behandling, inga eller minimala löner, de logeras i billiga hus och behöver ingen pension. De äter vad de får, sover där de skall och har ingen rätt att klaga. Protester belönades med omedelbar avrättning. Denna slavarbetskraft var viktig för Farben-kartellen under andra världskriget.

Även om det ansågs möjligt av vissa finansiella intressen att i Alaska upprepa samma modell med billig arbetskraft - eskimåer och mentalpatienter - så var inte amerikanska medborgare redo att svälja ett sådant förslag. Förslaget röstades alltså ner. Men eftersom det administrativa maskineriet redan var på plats så började en annan källa till billig arbetskraft utnyttjas - de svarta i Sydafrika.

Kapitel 4

Psykiatriska slavläger i Sydafrika

"Vi använder inte bedövning till icke-vita vid elchocker. Det är helt enkelt för dyrt, alldeles för långsamt och alltför riskfyllt. ...Vi skulle behöva fördubbla vår personalstyrka om vi använde det."

- Dr P. Henning, chefspsykiatriker i Sydafrika

Huvudena var rakade. Ögonen brustna. De gick omkring med sjaskiga, söndriga arbetsuniformer och bara fötter. Det fanns tusentals av dem. Även barn. De tillhörde den grupp mentalpatienter som förvarades i utdömda baracker vid nedlagda gruvschakt. Vägen dit var otillgänglig och fylld med missvisande och avvisande skyltar.

Det handlar om en patientgrupp på över 12 000 människor år 1986. Nästan bara svarta. De flesta skulle komma att dö i dessa läger, som i mångt och mycket påminde om de nazityska koncentrationslägren. Det fanns nio "institutioner" för svarta och fyra för vita. 1986 fanns det 11 500 svarta och 760 vita intagna. Ytterligare 12 sjukhus användes för tuberkulosbehandling. Många av dem gjordes om för att hysa fler "mentalpatienter". Det skulle dröja över tio år innan något skulle göras för att åtgärda dessa koncentrationsläger - trots att myndigheterna, såväl som FN kände till dem.¹

Lagar stiftades 1950 i Sydafrika som begränsade de svartas frihet så att de bara kunde resa till eller leva i vissa delar av landet. De kunde inte vistas i andra delar utan ett speciellt "pass". Svarta som överskred denna lag arresterades av polisen och tusentals inkvarterades i dessa läger. Mellan 1960 och 1965 ökade antalet afrikaner intagna på privata psykiatriska institutioner med närmare 500 procent. De utnyttjades som billig arbetskraft.²

Över 70 procent av Sydafrikas svarta mentalpatienter placerades inom detta nätverk av privata psykiatriska institutioner som ägdes av firman Smith Mitchell & Co. Det kontrollerades och ingick i ett konsortium av en mängd olika företag. Nyckelfiguren bland dessa företag var dock David Tabatnik - polsk multimiljonär, psykolog och specialist i psykofarmakologi. Lägren drevs i vinstintresse och den största aktieägaren, i detta nätverk av olika företag, var Chase Manhattan Bank som kontrolleras av Rockefeller.³

"Detta är det största sanatoriet av sitt slag i världen!" Så beskrev föreståndaren, mr Honeywell, Randwest-sanatoriet i Sydafrika som bestod av 12 hektar. Det var fullständigt omringat av murar på alla sidor. Fönstren var gallerförsedda. Sovrummen var stora öppna salar med toalett i mitten - ett hål i golvet. Rummen spolades varje morgon. Randwest var indelat i sektioner med ståltrådsstängsel emellan. Varje sektion hyste 200-300 patienter. Det fanns en skötare per sektion. Ibland fanns det bara en skötare på 1000 patienter.

- Dödligheten var hög, minst ett dödsfall om dagen. Många dog helt enkelt på grund av något så enkelt som brist på antibiotika.
- Patienterna skötte själva alla dagliga sysslor på området.
- Majoriteten av de intagna sov på mattor. Dessa "sängar" vävdes av patienterna själva.
- Sovsalarna var överfyllda, saknade möbler, och var kalla på vintern. De gallerförsedda fönstren saknade gardiner.
- På arbetstid, som oftast var 10-12 timmar, jobbade patienterna för utomstående företag som hade kontrakt med Smith Mitchell & Co.
- Dessa institutioner fanns inte registrerade hos Hälsoministeriet. Det fanns ytterligt lite information tillgänglig om dem.

- Det fanns ingen medicinsk utrustning tillgänglig, ingen heltidsanställd läkare. Eftersom de ansågs som kroniskt sjuka fick de ingen behandling.
- Institutionerna drevs med vinstintresse i alla avseenden. Som bäst var maten undermålig.
- Alla duschade gemensamt. I vissa fall skickades 30 patienter in i duscharna på en gång.
- Toaletterna bestod av hål i sovrummens golv, där man fick sitta på huk offentligt.
- Arbetet började 05.30 och slutade 17.30.

Naturligtvis fanns det terapi. Arbetsterapi! Dessutom fanns det två andra behandlingsmetoder: elchocker och psykiatriska droger. Elchockerna gavs utan bedövning och avslappningsmedel vilket var känt för att orsaka ben- och ryggradsbrott vid de åtföljande konvulsionerna. Dr P. Henning, chefspsykiatriker i Sydafrika uttryckte det så här:

”Vi använder inte bedövning till icke-vita. Det är helt enkelt för dyrt, alldeles för långsamt och alltför riskfyllt ...vi skulle behöva fördubbla vår personalstyrka om vi använde det.”

Psykofarmaka distribuerades frikostigt i lägren för att hålla de intagna lugna. När en fotograf från Citizens Commission on Human Rights i Sydafrika fotograferade lägret skrek en patient: ”Jag är inte sinnessjuk!” Den nervösa fotografen tog bild efter bild av det hemliga lägret. När vakterna upptäckte honom stoppade han kameran i en vattentät väska, kastade sig i en flod och simmade iväg, alltmedan kulorna ven över honom.

Hela historien började med att en medelålders man körde omkring på landsbygden och erbjöd sig att sätta in nya fönsterrutor åt folk. En dag hade han kommit långt ut i ödemarken när han plötsligt såg något som liknade ett militärläger. Han skulle just stanna till och fråga efter vägen när en svart naken kvinna skrikande rusade ut med uniformerade och beväpnade militärer efter sig. Mannen körde därifrån men kontaktade senare Scientologikyrkans tidning Freedom som i sin tur tog kontakt med Citizens Commission on Human Rights och ett omfattande spaningsarbete utfördes. Med stor risk fotograferades de olika läger som framkommit vid efterforskningar och när så småningom en bild började växa fram över hela den omfattande strukturen publicerades hela historien på tidningen Freedom's förstasida år 1976, vilket slog ner som en bomb - och karusellen drog igång! Tidningen Freedom förbjöds så gott som omedelbart av regeringen. Därefter införde regeringen en lag som gjorde det olagligt att publicera information om mentalvården.⁴ Ett års fängelse och 6000 kr i böter hotade den som bröt mot detta, förutom den direkta risk för livet det skulle innebära att bli ertappad ute i ödemarkerna vid dessa läger med en kamera i handen. Ett år tidigare, innan lägren blev kända, publicerade Freedom en artikel om att sydafrikanska psykiatriker propagerade för en lagstiftning som skulle göra det olagligt och straffbart att kritisera psykiatrin.

Kort efter avslöjandet gjorde polisen razzia i Scientologikyrkan i Johannesburg. En ansvarig i kyrkan, Nigel Tasker, greps och anklagades för droghandel men frikändes senare. Förutom det faktum att det är väl känt att scientologer inte använder droger av något slag, så framkom det senare att hela anklagelsen var fabricerad. En specialagent i Sydafrikas underrättelsetjänst BOSS, Gordon Winter, hade hoppat av och framträdde några år efteråt för att berätta att det var han som fått i uppdrag att ”sätta dit” Tasker. Winter hade jobbat för BOSS i 16 år, hela tiden under täckmantel som journalist. Hans uppgift var enbart att ”svärta ner” de personer som BOSS ansåg vara dissidenter. Winters artiklar dök upp över hela världen som ”fakta” vilket i själva verket var ”skapade” nyheter. När han lämnade BOSS tog han med sig tusentals dokument och blev en jagad man.⁵

Författaren och journalisten Per Wästberg i Sverige fick ta del av materialet om de Sydafrikanska psykiatrilägren och gjorde egna undersökningar som i sin tur publicerades i en artikelserie i Dagens Nyheter 1976.⁶ Denna artikelserie översattes och väckte stor uppmärksamhet

1986 fanns det 11 500 svarta och 760 vita mentalpatienter som förvarades i utdömda baracker vid nedlagda gruv-schakt. De flesta skulle komma att dö i dessa läger, som i mångt och mycket påminde om nazisternas koncentrations-läger. De utnyttjades som billig arbetskraft.

Över 70 procent av Sydafrikas svarta mentalpatienter placerades inom detta nätverk av privata psykiatriska insti-tutioner som ägdes av firman Smith Mitchell & Co. Det kon-trollerades och ingick i ett konsortium av en mängd olika företag. Nyckelfiguren bland dessa företag var dock David Tabatznik (till vänster) - polsk multimiljonär, psykolog och specialist i psykofarmakologi.

utomlands. Wästbergs artikelserie har enligt FN:s apartheidkommitté ”lagt en ny dimension till apartheids omänsklighet”.

Vad som bidrog till FN:s uppmärksamhet var säkerligen också det faktum att en av grundarna till Citizens Commission on Human Rights, den internationellt kände psykiatriprofessorn Thomas Szasz, besökte FN och krävde snabba åtgärder.⁷ FN kontaktade WHO och begärde att de skulle skicka ett team till Sydafrika för att undersöka lägren. När de kom tillbaka lade de fram ett yttrande:

”Psykiatrin förväntas vara en medicinsk specialitet som i helhet befattar sig med människan. Men det förakt för människan som kultiverats genom rasismen har, mer än inom något annat medicinskt område, på ett mycket träffande sätt frambringats av psykiatrin.”⁸

Senare framkom det att inrikesminister Connie Mulder hade stora finansiella intressen i Smith Mitchell. Det var Mulder som beordrade polisrazzian mot Scientologikyrkan.⁹

Gigantisk blodtappning

Det finns andra skrämmande fakta i samband med de psykiatriska slavlägren i Sydafrika. Västvärlden var under 70-talet i stort behov av blodprodukter. I många länder överskred behovet tillgången. Därför började kommersiella krafter söka efter blodgivare bland de fattiga i utvecklingsländerna. Marknaden blev slutligen som en glupsk vampyr i sitt behov av blodprodukter. I Lesotho i Sydafrika sades det att kvinnorna jobbade på fälten och männen sålde sitt blod. Faran med denna blodhandel var naturligtvis smittorisen och teorier har förts fram till bland andra WHO om att aids egentligen från början spred sig via denna gigantiska blodtransfusion, inte genom sexuell överföring.¹⁰

”Om man tar den långa inkubationstiden för aids i beaktande,” skrev dr Jones i *Brittish Medical Journal*, ”så tyder fakta på att smittan inte sprids via sexuella kontakter utan genom plasma från epidemiska områden.” Enligt dr Jones så var hiv ”naturlig” hos vissa primitiva stammar i Afrika, den exporterades via blodprodukterna till övriga västvärlden som inte hade byggt upp någon motståndskraft mot hiv.¹¹

I ett nätverk av företag som specialiserat sig på denna makabra handel kan man återigen spåra psykolog Tabatznik och hans slavläger för mentalpatienter i utdömda gruvor. Dokument som jag sett visar ett samband mellan Tabatznik och denna blodtappning. Ett företag som specialiserat sig på blodtappning av svarta gruvarbetare skrev i en promemoria: ”Vår mobila enhet tappar nu mer än 20 000 gruvarbetare från bantufolket per år.”

Dessa psykiatriska slavläger som alltså upprättats i utrangerade gruvläger har varit en outtömlig källa till gratis blod för det nätverk av företag som specialiserat sig på billig arbetskraft i form av svarta bantunegrer. Men inte nog med det. Det finns dokument som visar på att Tabatznik testat psykiatriska droger och mediciner på mentalpatienterna inom dessa slavläger¹² som han ägde och förvaldade genom ett stort företagskomplex, vars största aktieägare var Chase Manhattan Bank, något som även WHO agerat mot.

Från Australien fick jag ett dokument som visade att Tabatznik hade kopplingar till två stora läkemedelsföretag där. Dessa hängdes offentligt ut i media när det kom fram att de fick ta bort 33 olika mediciner och droger från marknaden som inte testats ordentligt.¹³

Tabatznik var även chef för ett företag i USA som hette Zenith Laboratories. Det fick dra tillbaka 52 olika droger och mediciner från marknaden på grund av otillräcklig testning. Man vet dock att dessa droger testats i Sydafrika och det finns därför anledning att tro att mentalpatienter i de slavläger som ägdes av Tabatznik via Smith Mitchell använts som försökskaniner.

Det skulle dock dröja ända till 1996 innan Mandelaregimen äntligen kunde göra något åt dessa slavläger.

Infarten till anläggningen påminner om ingången till Auschwitz.

"Jag är inte sjuk!" säger personen bakom galler till fotografen, som med risk för livet fotograferade anläggningen.

Kapitel 5

Greklands förtappade - förintelse av själen!

"På 1300 människor finns en psykiater, ingen medicinsk behandling, förutom psykofarmaka, inget förflutet, nutid, framtid eller hopp. Enbart förnedring och försakande som har reducerat människor till undermänniskor."
- Tidningen Observer, 1989

"En historisk avskrädesplats för de förtappade." Så beskrev John Merritt och John Wildgoose från den brittiska tidningen Observer den ö i Grekland som används som en avstjälningsplats för mentalsjuka.

Här finner vi psykiatrins attityder till de mentalt störda samlade på en plats. 1300 sjuka fanns på ön Leros nära den turkiska gränsen när det hela uppdagades. Det fanns bara ett sätt att komma därifrån - i kista. Jämförelserna med de tyska koncentrationslägren är slående. Fast här går de omkring nakna trampande i sina egna exkrementer.

Avslöjandet gjordes lagom inför WPA:s (Värld psykiatriska föreningen) årliga världskonferens i psykiatri som hölls i början av oktober 1989. Tidningen Observer¹ visade på psykiatriernas omänskliga brist på behandling. De levde som djur, fråntagna alla rättigheter, har inga tillhörigheter, ingen integritet, ihopfösta som kreatur, uppdelade på män, barn och kvinnor, naturligtvis så att de inte skall kunna föröka sig och på så sätt föra "smittan" vidare enligt psykiatrins biologiska och genetiska förklaring på all sinnessjukdom. Den som gäckade den psykiatriska intelligensen på fastlandets mentalsjukhus och vägrade att låta sig botas av den psykiatriska, biologiska behandlingsmodellen fick stämpeln "obotlig", och skeppades över till ön Leros. En historisk avstjälningsplats för människor som ingen vill eller kan ta sig an. Först var det en plats för spetälskedrabbade, sedan kriminella fångar och därefter politiska fångar. Och nu "mental spetälska".

"På 1300 människor finns en psykiatriker, ingen medicinsk behandling, förutom psykofarmaka, inget förflutet, nutid, framtid eller hopp. Enbart förnedring och försakande som har reducerat människor till undermänniskor."

Så beskrev de båda journalisterna stämningen på ön. En ung grekisk doktor som besökte ön berättar:

"När ny personal börjar på stället blir de instruerade: 'Var försiktig, de galna kan döda dig.' Dessa vakter vet inte vad mentalsjukdom är. Under patienternas epileptiska anfall säger de: 'Var försiktig, doktorn! Titta inte. Epilepsi magnetiserar dig.' En föreståndare berättar: 'Det fungerar bra utan läkare. Vi kan inte gå emot naturen'."

"Scenerna på ön trotsar alla försök till beskrivning. Stanken slår till som en gatupissoar," säger Merritt, en av journalisterna. Överallt finns fängelsegaller, kroppar ligger nakna på britsar, inbäddade i gråa säckvävslänkande filter. Vissa vuxna har legat fastbundna i sängar sedan barndomen. "Varför?" frågar de. "För att de inte skall trilla ner", blir svaret.

I en avdelning, nr 16, finns de verkligt svåra fallen. Varelser i fosterställningar, exkrement på väggar och kroppar, alla nakna. Vissa sitter fastkedjade i väggen. Barn och kvinnor fanns på en särskild avdelning på ön, där journalisterna inte blev insläppta. På "Barnens sjukhus" fanns 165 barn. 85 procent av dem var fjättrade vid sina sängar, tomt stirrande upp i taket, sugande på tummen eller med blicken fäst på en utsliten nallebjörn, fastspikad en meter ovan-

för sängen. Den måste sparas till nästa generation. Den grekiska läkaren beskriver den ofattbara misär som möter en bland barnen.

Världspsykiatriska förbundet, WPA, var inte oinformerat om detta. Redan 1984 besökte Europarådet ön med medicinska experter. Andra rapporter måste ha kommit in flera år tidigare. De utsända beskrev situationen på annat sätt än de vanliga byråkratiska formuleringarna; "obeskrivliga omständigheter", "en ackumulering av mänsklig misär", "en avstjälningsplats för de oönskade".²

Lärda papper skrevs, upprörda röster höjdes. Samma år avsattes ca 20 miljoner kronor från den Europeiska sociala fonden. Pengarna skulle användas till behandling, utbildning och sanering under en viss tidsperiod. När den tidsfristen gick ut i slutet av 1988 hade 3 miljoner kronor använts, och då enbart på reparation av byggnader. När eventuellt någon anhörig dristar sig att komma på besök, tvättas patienterna och får snygga kläder. De kläs av igen, så fort de anhöriga lämnat området, och de får gå tillbaka till de ställen där exkrementerna blandar sig med maten i obeskrivliga scener.³

I TV-programmet "Dokument - utifrån" den 16 och 17 september 1988 fick man se en dokumentärfilm från ryska mentalsjukhus. Innan den började visades en kort bildsekvens från denna grekiska ö. Bilderna talade för sig själva. Den grekiska hälsoministern visade passande skamkänsla, ungefär som om detta skulle vara en nyhet. I 25 år har de använt ön till detta mentala fångläger. Psykiatrikerna har i sin tur använt invånare från ön, vanliga fiskare och boskapsskötare, ungefär som fång- och boskapsvaktare.

Många, förmodligen alla, lider av fysiska handikapp och sjukdomar i en eller annan form, och vem vet hur många som egentligen är riktigt mentalt störda. Vem som helst som kommer dit till den miljön som "patient" blir mentalpatient på riktigt efter en kort vistelse. Journalisterna tilläts bara besöka vissa delar av lägret och motades bort vid övriga baracker. "Vi gillar det här", säger en patient med en vakt i gummistövlar bredvid sig. Vid ett senare tillfälle, en lapp i handen från samma patient: "Jag är inte galen, det är bäst att gilla det här."

Trots avslöjandena 1989 och myndigheternas officiella avbön så upptäcktes nya vidriga förhållanden 1995. Det var Kommittén för Mänskliga Rättigheter i Grekland som i samarbete med grekisk TV avslöjade detta. På den barnpsykiatriska institutionen Ntau Pendeli i Aten fann KMR barn inlåsta på en avdelning tillsammans med utvecklingsstörda barn. Många var nakna, liggande i sin egen avföring. Ett barn var fastkedjat med fotboja. De fick bevittna våldtäkter av barn av vårdarna. Avdelningen stängdes i samband med avslöjandena.⁴

Att psykiatrikerna är oförmögna att bota mentalt störda är inget nytt. Att psykiatrin används som en statlig kontrollmekanism är heller ingen sensationell nyhet. Men att de inte ens kan tillhandahålla drägliga levnadsvillkor för mentalpatienterna är inget annat än medicinsk kriminalitet.